

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vsvardi Martyrologivm

Usuardus <Sangermanensis>

Lovanii, 1573

S.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42790

lem sanctum Libertū baptizauit, & in sanctitate erudiuit, ac clericis regulariter uiuentibus præposuit, Sed anno septingentesimo septuagesimo quinto, in ferijs Baptistæ, duo sicarij secure dirum vulnus capiti inflixerunt, vnde mox martyr migravit. Vnus ad hoc facinus impellebatur cupidine auri: alter quia à præfule de adulterio erat reprehensus. Natalis celebratur Mechliniæ Calēdis Iulij, vbi thecam habet argenteam, & valdè sumptuosam, cui parē in his regionibus non reperias. Eundemque locum multis miraculis, & non raro victoria contra hostes, decorauit. Est autē Mechlinia vnica ciuitas in patria Mechliniensis; æqualiter distans à primarijs Brabantiae vrbibus, Louanio, Bruxella, & Autuerpia. Dicitur etiam Machlinia, & à Gallis Malina. Quæ vox nūc extra vsū est in Latino sermone: aliquādo tamen tritissima fuit, quādo etiam Lira, oppidum vicinum, Ledo nominabatur, Ledo autem & malina, leguntur pro maris recessu & accessu, apud Augustinum libro primo de mirabilibus sacrae Scripturae, capite septimo, & alibi. Vnde à maris fluxu, hæc nomina indita esse supradictis oppidis, annotatum est ante annos trecētos in historijs Rumoldi & Gummarri. Est autem Rumoldi festum, ex constitutione primæ synodi Mechliniensis, duplex per diocesim: nouem lectionum, per prouinciam.

S.

S AGRAMENTVM venerabile, quod **B R V X E L L Æ** est miraculis gloriosum, præsentī Indiculo inferam. Iudæi eo loci, anno millesimo trecētesimo sexagesimo nono, venerabile Christi corpus

corpus pugionibus & gladijs transfixerunt: vnde cruor copiosè effluxit, multisq; postmodum miraculis claruit, quæ etiam excusa habentur. Honoratur singulis annis magnifica & solenni supplicatione, mense Iulio, Dominica die ante diem decimum tertium Iulij, quo Bruxellæ celebratur sancta Margarita. Quæ solennitatè ad honorè corporis Christi instituit domina Margarita, filia Maximiliani, quæ Mechliniæ obiit, anno millesimo quingentesimo trigesimo, Belgarum moderatrix laudatissima.

Sanctus SALVIVS, episcopus Engolismensis, & martyr, de Aquitania provincia spargèdo verbi Dei semina, peruenit cum vno comite ad fiscum Valentianas, aut, ad castrum Valentianas, situm in Marchia Franciæ & Lotharingiæ (vtrouque enim modo Sigebertus loquitur) siue, vt nunc loquimur, ad ciuitatem Valencenas, inter Franciam & Hannoniam: deinde voluit ire Condatum ad cœnobium Dei genitricis Mariæ. In ipso autem itinere, à quodam tyrâno Vuinegario, iussu domini sui crudelissimi Vuinegardi, in capite securi percussus, cum supradicto comite martyrium suscepit. Qui ambo in stabulo reconditi, post tres annos, reuelatione diuina ab imperatore Carolo magno inuenti, & in loco, vbi nunc Prioratus est sancti Saluij, sepulti sunt, signis & miraculis coruscâtes. Comes quia nomen ignorabatur, dictus est Superius, quod in inuentione deprehendebatur superius iacere. Monasterium est extra Valencenas, diœcesis Cameracensis, vbi dies martyrij recolitur sexto Calendas Iulij. translationis, septimo Iduum Septembris. eleuationis, Idibus Octobris.

*in Chron.
an. 301
1006.*

Sanctus SARIVS, presbyter & confessor, quiescit Cameraci, in ecclesia Metropolitana beatae Mariae. Natalis vigesimo tertio Nouembris.

Sancta SATVRNINA, virgo & martyr, patria Germana, quiescit in villa Saëtis, haud procul ab Atrebato. Habet de ea inter alia liber secundus Chronicorum Cameracensium, quae scripta sunt tempore Gerardi secundi, quod pro virginitate suam quam Domino vouit, à proteruo proco sit Sanctis decollata: quodq; mox manibus deportarit caput, vt antiquitas refert, ad ecclesiam eiusdem villae, quae est sancti Remigij. Rursus habet, Fideles ad martyris honorem puellare monasteriũ construxisse, quod postea ad vnius presbyteri obsequium redactũ est. Deniq; Saxones, vt est antiqua relatio illac transeuntes, partem sacri corporis asportasse. Diem natalem ignoro. In Atrebatensis breuiarij Kalendario legitur quarto Iunij, Saturninae virginis, non martyris, memoria. Quod putarem de hac intelligendum, nisi adderetur, non martyris.

Lib. 2. hist. cap. 13. Sanctus SERVATIUS, episcopus Tugrensis & confessor, fuit (vt Gregorius Turonensis episcopus scribit) vir eximiae sanctitatis, qui vigilijs ac ieiunijs vacans, crebro lachrymarum imbri perfusus, misericordiam Domini precabatur, ne vnquam Hunnorum gētem incredulam in Gallias venire permetteret. Sed sentiens per spiritum, pro delictis populi hoc sibi non fuisse concessum, Romam iuit ad beati Petri tumulum, vt adiunctis sibi Apostolicae virtutis patrocinijs, quae flagitabat mereretur facilius obtinere. Ibi verò multis diebus sese oratione & inedia affligēs, responsum accepit, Deliberatione Domini

Domini sancitum esse Hūnos Gallias debere depopulari. Ipsius autem oculos ea mala nō visuros. Contra Euphratē pseudoepiscopū sententiā suam protulit in Cōcilio Agrippino. Multū autem inter Galliæ episcopos laudatur à Sulpitio Seuero noster Seruatius, aut Seruatio, vt ipse loquitur, Tugrorum episcopus, qui Arimini minis & terriculis Arianorum non cessit, sed contra eos fidei professiones edidit. Sed & Athanasius, magnus ille fidei confessor, præclare eius meminit. Magnentius legatus mittebatur à Constantio ad Constātem fratrem. Is tyrannus Constātem occidit, & occidentis imperiū anno trecētesimo quinquagesimo Augustoduni occupauit. Accusatus est statim Athanasius quod cum Magnētio egerit de interficiēdo Constāte. Vnde ad Constantinū apologiā scripsit: in qua inter testes innocentiae suae primum nominat Seruatium episcopum, qui ad Constantem aliquando à Maxentio pro legato missus fuerat. Natalis Seruatij celebratur decimo tertio Maij/ dies translationis, septimo Iunij/ festum visionis, quam Romæ habuit de Galliarū excidio, incidit in diē Annunciationis Domini, sed trāsponitur in diē Dominicū post Octauas Paschæ/ Deniq. triūphus S. Seruatij recolitur Dominica prima Iulij.

Sancti Sidronij corpus, qui sub Aureliano principe martyrio est coronatus, Romā allatum est Messenas, ab Adela filia Roberti regis, & coniuge Balduini pij, Comitis Flandriæ. Quo loco anno millesimo sexagesimo quinto instituit Canonico- rum collegium, & Benedictinarum monasterium vbi etiam sacrum velamen marito orbata accepit.

Festum

INDICVLVS

Festū seruatur Messenis in dicecesi Iprensi, die tertio Iulij, sed ignoro an de trāslatione, an de natali.

Sanctus SILVINVS episcopus Tolosanus, in Morinis miranda enituit religione, & spirituum immūdorū eiectione; apud quos etiam obiit, vt non sit mirum eum à quibusdam nominari episcopum Teruanensem. Corpus in sancti Bertini monasterio quiescit, ad sanctum Audomarum. Obijt tamen in Alciaco, anno septingentesimo decimo quinto, vbi abbatia est sancti Siluini, fuitque ibi sepultus à monasterio Centulensi. Natalem habet die decimo tertio Calendas Martij.

Sanctum Speum confessorem rex ex Aquigrano accepit, & in Hartespurg transtulit. Scribit hoc in Chronico Hirsfeldensi, Lambertus Schafnaburg, anno millesimo sexagesimo nono.

Sanctus Stircbaldus diaconus, collega fuit sancti Bonifacij, in fidei apud Frisones prædicatione, & in martyrij merito.

Sancti Sulpitij episcopi & confessoris, corpus, vel corporis reliquias, habet Cella, siue sancti Gislēni monasterium, quod est antiquissimū in Hannonia. Vnde in Martyrologio ibidem legitur die vigesimo septimo Ianuarij, Depositiō sancti patris nostri Sulpitij, episcopi & confessoris. & die vigesimo primo Iulij, Cellensi monasterio, translatio sancti Sulpitij episcopi, & sanctæ Leocadiæ virginis. Alicubi legi eum Bayensem fuisse episcopum, & cum sanctæ Leocadiæ reliquijs ex Hispanijs translatum esse ad sancti Gislēni monasterium.

Sanctus Superius coniungitur sancto Saluio, cum quo martyr occubuit, apud Valencenas.

Sancta

Sancta Sura, virgo & martyr, claruit Dordraci, quæ vrbs diœcesis Traiectensis, mater est ciuitatû Hollandiæ, vbi insigni miraculo trium nûmorum cooperata est ædificationi primariæ ecclesiæ, circa annum, vt opinor, millesimum trecêtesimum. Iugulus ei incisus est à nebulonibus, haud procul ab ecclesia. Vnde in loco martyrij, & in altaribus duobus Collegiatæ ecclesiæ, imago eius habet iugulum cruetatum, & in manu cultellû, piscarium, quatum recordor. Ecclesia iam dicta Sotheré eam nominat, & per Collectâ memoriam eius celebrat indie Scholasticæ virginis, decimo Februarij. Sed adhuc ignoro à quo tempore, & cuius Sedis auctoritate, hæc commemoratio fiat, & applicatio Collectæ de Sothere virgine Orientis, in Sotheré Dordracensem. Quâ sic transnominatam opinor, ob salutem præstitam miraculis. Nam & Dominus Lindanus Dordracenus, Ruremundæ præsul

*apologib.
ci cap. 50.*

vigilatissimus, puteum sanctæ Suræ, qui est ecclesiæ contiguus, nominat medicum febricitatium. Sanctus SVUITBERTVS, episcopus & cõfessor, secûdus nominatur inter duodecim illos Apostolicos viros, qui ex Anglia venerunt fidé prædicatû Frisijs, Hollâdis, & vicinis. Adhuc presbyter existens, multos conuertit, potissimum grandem vicum **Duerstadi** / qui nunc est oppidum **Wûc** / & ciuitatem **Hagenstein** / quæ nunc est pagus Vianæ contiguus. Cumq; per eum, & Vuillibrordum, numerus credentium quotidie augeretur, ex petitione fratrum in Traiecto & Frisia, vterque consensit, vt episcopus consecraretur. Vnde Suuitbertus in Angliam vadens, consecratus est à sancto

sancto Vuilfrido, episcopo Merciorum, anno sexcentesimo nonagesimo quinto, in festo sancti Bartholomæi. Sanctus verò Vuillibrordus Pipinum principem adiit, cumq; ab eo dimissus esset, Romam iuit, vbi à Sergio papa anno sequenti est ordinatus. Et quâquam Suuitbertus Vuillibrordum tempore præcedat, hic tamen illum dignitate antecedit, & primus archiepiscopus Traiectensis appellatur, eo quod à Sergio Frisonum archiepiscopus specialiter sit consecratus, & ad eundem populum missus. Suuitbertus verò non appellatur Traiectensis episcopus, sed coëpiscopus sancti Vuillibrordi. Specialiter tamen nominatur Apostolus Teisterbadiæ, Vuestfalię, & Boructuariorû. Comitatum, inquit Marcellinus, Teisterbandiæ, cum tota fere Batna, ac magnam partem inferioris Frisiæ, prædicatione conuertit, & ecclesiam Traiectensem numero fidelium valdè multiplicauit. Inferioris Frisiæ partes docti intelligunt, Alcmariam potissimum, & Vuaterlâdiam. Batua nomen retinet. Sed Teisterbandia hodiè partim Hollandiæ est, partim Geldriæ, diuisa ferè in patriam de *Utenae*/Huesdensem, Vuerdam siue Insulam Bommelsenem, & Tielensem. In hoc Comitatu multas ædificauit ecclesias, & templa idolorum consecrauit. Loca aliquot in historia exprimentur, videlicet, in *Zandwîc* apud Tielam, qui locus hodiè nō est. In *Arkel* & *Hoernaer*/quæ loca sunt villæ ditionis Gorcomiësis: In *Schoenreford*: hodiè dicitur *Schoenrewoerd* prope *Leerdam*/ in *Huthuesdē* prope Huesdâ/ in *Wondrichem*/ quod modo dicitur oppidum *Worchū*:
in *Helb*

Cap. 13
vita.

Cap. 12

in Helbozch/ Ghiesen/ & Ruyfwijck inter Vuorc-
 kum & Huesdam: In Almkkerck/ quod est terri-
 torij de Altenae: in Malsen/ Erthum & Huesae-
 de/ quæ sunt ditionis Burenfis, & in pluribus alijs
 locis. In his locis magna deuotione ecclesias con-
 fecrauit. Atque plebem, per ipsum conuersam,
 orationibus protegebat assiduis, & admonitioni-
 bus saluberrimis ad cœlestia vocabat: Conuertit
 etiam extra nostrum Belgium Vuestfalos & Bo-
 ructuarios. Qui videntur esse hodie Markêses, aut
 vicini. Tacitus Bructeros videtur appellare, qui
 ad Lippiam Vuestphaliæ flumen fuerunt. Quo-
 rum monumentum testatur ciuitas Boruch, haud
 longè à Vuerda Cæsaris. Porrò dictum iam vicum
 Vuerdam ad Rhenum, contulit ei illustris prin-
 ceptus Pipinus, propter profectum & firmamētum
 sui principatus. Obtulit eidem copiosum thesau-
 rum pecuniarum, quibus monasterium ibidem
 edificauit, vbi agmem famulorum Christi colle-
 git. Obijt autem Suuitbertus episcopus Calendis
 Martij, anno septingentesimo decimo septimo,
 post multorum populorum conuersionem, sepul-
 tus in monasterio suo in Vuerda Cæsaris. vbi ad
 sepulcrum ipsius infirmi sanabantur, cæci visum,
 claudi gressum, febricitantes incolumitatem,
 impetrabant. Vnde Pipinus, Caroli Martelli fi-
 lius, vicum Vuerdam in castrum conuertit, cu-
 ius etiam meritis victoriam contra paganos ob-
 tinuit. Est in Ducatu Cliuiæ: ibique Traie-
 ctenses, non immeritò, beneficio istius Aposto-
 li, libertatem à vectigalibus impetrarunt, ab
 archiepiscopis & Cæsaribus, licet nunc eis illa
 denege-

denegetur. Festum Calendis Martij. Quo die historia extat per sanctos viros, Marcellinum presbyterum, & Ludgerum episcopum.

T.

SANCTUS THEODARDVS, episcopus Tungrésis, & martyr, in diocesis regimine successit sancto Remaelo, qui propter attritos fructuum prouentus, portum solitariae vitae elegerat. Cumque multa per Dei gratiam, & suam industriam, restauraret, hoc eum acrius mordebat, quod ecclesiae suae possessiones magna quantitate essent circiter per annos triginta mutilatae. Deliberat apud Hildericum regem Austrasiae super iniustitijs illatis ecclesiae legaliter expostulare. Sed filij Belial iniustitiae conscij, & nolentes coram palatinis causam agi, eum in Alsatiam vsque insequuntur, & intra terminos diocesis Vuormatiensis, caput eius sacro oleo perunctum in frustra secant, corpusque membratim dilaniant. Statimque in testimonium sanctitatis, euidentia signa subsequuntur. Eius corpus suo quasi iure postulauit discipulus & successor, martyr Lambertus, tandemque obrinuit, & in Legia villa publica, quae nunc est Leodium, tumulauit, cum honore, qui martyrem decebat. Passus est anno Domini sexcentesimo quinquagesimo quinto, iuxta Placetium, aut octauo iuxta Sigebertum, administrationis secundo, eleuatus in capsam Leodij in primaria ecclesia. Festum eius est quarto Idus Septembris.

Theodoricus abbas Andainae ad sanctum Hubertum, transijt ad Dominum, octauo Calendas Septembris anno millesimo octuagesimo quarto, multis